

RP 92/2011 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 32 § i lagen om åklagarväsendet, 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och 28 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att det till lagen om åklagarväsendet fogas en bestämmelse om möjligheten att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser i frågor som gäller åklagarväsendets personal.

Samtidigt görs vissa lagtekniska ändringar i bestämmelserna om utlämning av uppgifter

till åklagarmyndigheterna i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2012.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Riksdagen har godkänt lagen om åklagarväsendet (439/2011). Republikens president har stadfäst lagen och beslutat att den ska träda i kraft den 1 januari 2012. I lagen föreskrivs bland annat om åklagarväsendets organisation och åklagare.

I 8 § i lagen om åklagarväsendet föreskrivs om Riksåklagarämbetets organisation. Enligt paragrafens 1 mom. leds ämbetsverket av riksåklagaren som bistås av en biträdande riksåklagare som är ställföreträdare för riksåklagaren. Enligt paragrafens 2 mom. utfärdas närmare bestämmelser om Riksåklagarämbetets organisation genom förordning av statsrådet.

I 13 § i lagen om åklagarväsendet föreskrivs om behörighetskraven för åklagare vid Riksåklagarämbetet. Behörighetskraven för åklagare är annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. Enligt paragrafens 3 mom. får bestämmelser om behörighetskraven för övriga tjänstemän vid ämbetsverket utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 14 § i lagen om åklagarväsendet föreskrivs om utnämningen av tjänstemän vid Riksåklagarämbetet. I paragrafens 1 och 2 mom. föreskrivs om utnämningen av riksåklagare, biträdande riksåklagare och statsåklagare. Enligt paragrafens 3 mom. utfärdas bestämmelser om utnämningen av övriga tjänstemän vid Riksåklagarämbetet genom förordning av statsrådet.

Enligt 17 § 1 mom. i lagen om åklagarväsendet hör till ett åklagarämbetes verksamhetsområde en eller flera kommuner. Enligt paragrafens 3 mom. utfärdas bestämmelser om åklagarväsendets verksamhetsområden och huvudsakliga verksamhetsställen genom förordning av statsrådet.

I 22 § i lagen om åklagarväsendet föreskrivs om utnämningen av ledande häradsåklagare, häradsåklagare och biträdande åklagare. Enligt 2 mom. i paragrafen utfärdas bestämmelser om utnämningen av övriga tjänstemän genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 32 § i lagen om åklagarväsendet får närmare bestämmelser om riksåklaga-

rens uppgifter som chef för Riksåklagarämbetet och om ledande häradsåklagarens uppgifter som chef för åklagarämbetet utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får dessutom utfärdas närmare bestämmelser om övriga administrativa uppgifter som ankommer på åklagarna.

Efter att lagen antagits och blivit stadfäst har det i samband med beredningen av förordningen visat sig att varken lagen om åklagarväsendet eller bemyndigandet att utfärda förordning i statstjänstemannalagen (750/1994) räcker till för att på förordningsnivå reglera vissa frågor som gäller personalen vid åklagarväsendet. Sådana frågor är exempelvis beviljandet av tjänstledighet och bisysslotillstånd för åklagare samt vissa andra tjänstemannarättsliga beslut.

Därför föreslås det att det till 32 § i lagen om åklagarväsendet fogas en bestämmelse om bemyndigande att utfärda förordning i fråga om åklagarväsendets personal, dess uppgifter och förordnandet till uppgifterna samt beslutanderätten i frågor som gäller tjänsteförhållanden.

Med stöd av bestämmelsen är det möjligt att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om tjänster vid Riksåklagarämbetet och åklagarämbetena, särskilda uppgifter som utförs av personalen och förordnandet till uppgifterna. Hit räknas uppgifter som utförs av biträdande chefer och special- och nyckelåklagare samt administrativa uppgifter som tilldelas åklagare. Tjänsteförhållandena regleras i huvudsak i statstjänstemannalagen och statstjänstemannaförordningen (971/1994), men beslutanderätten i en del frågor som gäller tjänsteförhållanden behöver i vissa avseenden regleras avvikande från de allmänna tjänstemannarättsliga bestämmelserna. Sådana frågor är till exempel beviljande av tjänstledighet, beviljande av bisysslotillstånd och utnämning till tjänsteförhållande för viss tid.

I samband med riksdagsbehandlingen av lagen om åklagarväsendet var ambitionen att ur den övriga lagstiftningen avlägsna hänvisningarna till de lagar som upphävs genom lagen i fråga. Av lagtekniska skäl kvarstår hänvisningen till 19 § i lagen om behandling

av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) och till 28 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005) fortfarande i lagen om allmänna åklagare som kommer att upphävas genom den nya lagen. I propositionen föreslås det att hänvisningarna till lagarna korrigeras genom hänvisningar som införs i lagen om åklagarväsendet.

2 Propositionens konsekvenser

De föreslagna ändringarna är tekniska och därför har propositionen inga ekonomiska eller organisatoriska konsekvenser eller konsekvenser för medborgarnas ställning.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet.

4 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2012 samtidigt som lagen om åklagarväsendet.

Med stöd av vad som ovan har anförts föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 32 § i lagen om åklagarväsendet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om åklagarväsendet (439/2011) 32 § som följer:

32 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om riksåklagarens uppgifter som chef för Riksåklagarämbetet och om ledande häradsåklagarens uppgifter som chef för åklagarämbetet får utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om personalen vid åklagarväsen-

det och personalens uppgifter samt förordnandet till uppgifterna får också utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får närmare bestämmelser om beslutanderätten när det gäller personalens tjänsteförhållanden utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 19 § 1 mom. 9 punkten som följer:

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna får polisen lämna ut behövliga uppgifter genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form ur polisens personregister, med undantag för Europolinformationssystemet som av-

ses i 30 § och Schengens nationella informationssystem som avses i 31 §, till

9) åklagare i den utsträckning som föreskrivs i 25 § i lagen om åklagarväsendet (439/2011),

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 28 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005)
 28 § 1 mom. 16 punkten som följer:

28 §

*Utlämnande av uppgifter till andra myndig-
heter*

Utan hinder av sekretessbestämmelserna
 får gränsbevakningsväsendet lämna ut be-
 hövliga uppgifter ur gränsbevakningsväsen-

dets personregister genom teknisk anslutning
 eller i maskinläsbar form till

16) åklagare i den utsträckning som före-
 skrivs i 25 § i lagen om åklagarväsendet
 (439/2011),

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 28 oktober 2011

Republikens President

TARJA HALONEN

Försvarsminister *Stefan Wallin*

*Bilagor
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av 32 § i lagen om åklagarväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om åklagarväsendet (439/2011) 32 § som följer:

Gällande lag

32 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om riksåklagarens uppgifter som chef för Riksåklagarämbetet och om ledande häradsåklagarens uppgifter som chef för åklagarämbetet. Genom förordning av statsrådet får dessutom utfärdas närmare bestämmelser om övriga administrativa uppgifter som ankommer på åklagarna.

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Förslag

32 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om riksåklagarens uppgifter som chef för Riksåklagarämbetet och om ledande häradsåklagarens uppgifter som chef för åklagarämbetet får utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare bestämmelser om personalen vid åklagarväsendet och personalens uppgifter samt förordnandet till uppgifterna får också utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får närmare bestämmelser om beslutanderätten när det gäller personalens tjänsteförhållanden utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 19 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) 19 § 1 mom. 9 punkten som följer:

Gällande lag

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna får polisen lämna ut behövliga uppgifter genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form ur polisens personregister, med undantag för Europolinformationssystemet som avses i 30 § och Schengens nationella informationssystem som avses i 31 §, till

9) *allmänna* åklagare i den utsträckning som föreskrivs i 11 § lagen om allmänna åklagare (199/1997),

Förslag

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna får polisen lämna ut behövliga uppgifter genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form ur polisens personregister, med undantag för Europolinformationssystemet som avses i 30 § och Schengens nationella informationssystem som avses i 31 §, till

9) åklagare i den utsträckning som föreskrivs i 25 § i lagen om åklagarväsendet (439/2011),

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 28 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005)
28 § 1 mom. 16 punkten som följer:

Gällande lag

28 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna får gränsbevakningsväsendet lämna ut behövliga uppgifter ur gränsbevakningsväsendets personregister genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form till

16) *allmänna* åklagare i den utsträckning som föreskrivs i 11 § lagen om allmänna åklagare (199/1997),

Förslag

28 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna får gränsbevakningsväsendet lämna ut behövliga uppgifter ur gränsbevakningsväsendets personregister genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form till

16) *åklagare* i den utsträckning som föreskrivs i 25 § i lagen om åklagarväsendet (439/2011),

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om åklagarväsendet

I enlighet med statsrådets beslut, fattat efter föredragning från justitieministeriet, föreskrivs med stöd av lagen om åklagarväsendet (439/2011):

1 kap.

Riksåklagarämbetet

1 §

Riksåklagarämbetets organisation

Riksåklagarämbetet är indelat i enheter. Närmare bestämmelser om dem finns i Riksåklagarämbetets arbetsordning. Riksåklagaren förordnar de statsåklagare som ska vara chefer för enheterna.

2 §

Personal

Vid Riksåklagarämbetet finns en tjänst som riksåklagare och en tjänst som biträdande riksåklagare samt tjänster som statsåklagare. Vid ämbetsverket kan det dessutom finnas tjänster som häradsåklagare och andra tjänster som behövs för verksamheten.

3 §

Statsåklagarens administrativa uppgifter

Utöver vad som annars föreskrivs ska statsåklagaren bistå riksåklagaren i styrningen, utvecklingen och uppföljningen av åklagarverksamheten.

4 §

Behörighetskrav

Bestämmelser om behörighetskraven för åklagare finns i lagen om åklagarväsendet.

Behörighetskraven för konsultativa tjänsteman och överinspektörer är annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt.

Behörighetskraven för personal-, utbildnings-, informationstjänst- och kommunikationschefer är högre högskoleexamen.

5 §

Utnämning

Bestämmelser om utnämningen av åklagare vid Riksåklagarämbetet finns i lagen om åklagarväsendet. Riksåklagarämbetet utnämner övriga tjänstemän vid Riksåklagarämbetet..

6 §

Utnämning till tjänsteförhållande för viss tid

I fråga om utnämningen av riksåklagare och biträdande riksåklagare till tjänsteförhållande för viss tid tillämpas 20 § i statstjänstemannaförordningen (971/1994).

Riksåklagarämbetet utnämner statsåklagare till tjänsteförhållande för viss tid om högst ett år. Justitieministeriet utnämner statsåklagare till tjänsteförhållande för viss tid som varar över ett år på framställning av Riksåklagarämbetet.

Riksåklagarämbetet utnämner övriga tjänstemän vid Riksåklagarämbetet till tjänsteförhållande för viss tid.

7 §

Tjänstledighet

Justitieministeriet beviljar riksåklagaren och biträdande riksåklagaren tjänstledighet.

Övriga tjänstemän vid Riksåklagarämbetet beviljas tjänstledighet av Riksåklagarämbetet.

2 kap.

Åklagarämbeten

8 §

Resultatstyrning

Riksåklagarämbetet ansvarar för resultatstyrningen av åklagarämbetena.

9 §

Åklagarämbetenas verksamhetsområden och huvudsakliga verksamhetsställen

Åklagarämbetenas verksamhetsområden och huvudsakliga verksamhetsställen är:

1) åklagarämbetet i Helsingfors har Helsingfors som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Helsingfors,

2) åklagarämbetet i Västra Nyland har Esbo, Hangö, Ingå, Högfors, Karislojo, Grankulla, Kyrkslätt, Lojo, Nummi-Pusula, Raseborg, Sammatti, Sjundeå och Vichtis som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Esbo,

3) åklagarämbetet i Östra Nyland har Askola, Lappträsk, Lovisa, Mörskom, Borgå, Pukkila, Pyttis, Sibbo och Vanda som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Vanda,

4) åklagarämbetet i Egentliga Tavastland har kommunerna i landskapet Egentliga Finland samt Hyvinge, Träskända, Kervo, Mäntsälä, Nurmijärvi, Borgnäs och Tusby som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Träskända,

5) åklagarämbetet i Salpausselkä har kommunerna i landskapen Södra Karelen, Kymmenedalen och Päijänne-Tavastland med undantag för Pyttis som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Kouvola,

6) åklagarämbetet i Västra Finland har landskapen Satakunta och Egentliga Finland

som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Åbo,

7) åklagarämbetet i Birkaland har kommunerna i landskapet Birkaland som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Tammerfors,

8) åklagarämbetet i Österbotten har kommunerna i landskapen Södra Österbotten, Österbotten och Mellersta Österbotten som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Vasa,

9) åklagarämbetet i Mellersta Finland har kommunerna i landskapet Mellersta Finland som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Jyväskylä,

10) åklagarämbetet i Östra Finland har kommunerna i landskapen Södra Savolax, Norra Karelen och Norra Savolax som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i S:t Michel,

11) åklagarämbetet i Uleåborg har kommunerna i landskapen Kajana och Norra Österbotten som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Uleåborg, samt

12) åklagarämbetet i Lappland har kommunerna i landskapet Lappland som sitt verksamhetsområde, och dess huvudsakliga verksamhetsställe ligger i Rovaniemi.

Bestämmelser om verksamhetsområdet och det huvudsakliga verksamhetsstället för landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland finns i 18 § i lagen om åklagarväsendet.

10 §

Personal

Vid åklagarämbetet finns en tjänst som ledande häradsåklagare och tjänster som häradsåklagare. Dessutom kan det finnas andra tjänster som behövs för verksamheten vid ämbetsverket.

11 §

Biträdande chef

Riksåklagarämbetet förordnar på förslag av åklagarämbetet en häradsåklagare att tjänstgöra som biträdande chef för åklagarämbetet.

Förordnandet utfärdas för högst fyra år åt gången.

Bestämmelser om arbetsfördelningen mellan den ledande häradsåklagaren och biträdande chefen samt om biträdande chefs uppgifter finns i åklagarämbetets arbetsordning.

12 §

Häradsåklagarens administrativa uppgifter

Utöver vad som annars föreskrivs om häradsåklagarens uppgifter ska häradsåklagaren ha hand om de administrativa uppgifter som enligt särskild bestämmelse åläggs honom eller henne.

13 §

Specialist- och nyckelåklagaruppgifter

Riksåklagarämbetet kan på förslag av åklagarämbetet utnämna en åklagare att tjänstgöra i specialist- eller nyckelåklagaruppgifter inom sitt specialiseringsområde. Förordnandet utfärdas för högst fyra år åt gången.

En åklagare som utnämnts till specialist- eller nyckelåklagaruppgifter ska utöver sina andra åklagaruppdrag utbilda åklagare och i övrigt delta i den riksomfattande samordningen och styrningen av sitt specialiseringsområde.

14 §

Biträdande åklagare

Vid åklagarämbetet kan det finnas biträdande åklagare i tjänstförhållande för viss tid som utbildas för åklagaruppgifter. Ledande häradsåklagaren bestämmer om de brottmål som ska tilldelas biträdande åklagaren enligt övningsperiodens fas och i enlighet med hur krävande målet är.

Handledningen och instrueringen av samt uppgifterna för en biträdande åklagare ska ordnas så att han eller hon får en mångsidig och utvecklande utbildning.

15 §

Behörighetskrav som gäller häradsåklagares språkkunskaper

Med undantag av vad som föreskrivs i 6 § 1 mom. i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) finns det

1) vid åklagarämbetet i Helsingfors tre tjänster som häradsåklagare för vilka behörighetskraven är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska,

2) vid åklagarämbetet i Västra Nyland tre tjänster som häradsåklagare för vilka behörighetskraven är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska,

3) vid åklagarämbetet i Östra Nyland tre tjänster som häradsåklagare för vilka behörighetskraven är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska,

4) vid åklagarämbetet i Västra Finland två tjänster som häradsåklagare för vilka behörighetskraven är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska samt

5) vid åklagarämbetet i Österbotten fem tjänster som häradsåklagare för vilka behörighetskraven är utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska samt goda muntliga och skriftliga kunskaper i finska.

16 §

Utnämning

Bestämmelser om utnämningen av åklagare vid åklagarämbetet finns i lagen om åklagarväsendet. Övriga tjänstemän vid åklagarämbetet utnämns av åklagarämbetet.

17 §

Utnämning till tjänsteförhållande för viss tid

Riksåklagarämbetet utnämner ledande häradsåklagare till tjänsteförhållande för viss tid.

I fråga om utnämningen av häradsåklagare till tjänsteförhållande för viss tid tillämpas 20 § i statstjänstemannaförordningen (971/1994).

Övriga tjänstemän vid åklagarämbetet utnämns till tjänsteförhållande för viss tid av åklagarämbetet.

18 §

Tjänstledighet

Ledande häradsåklagare beviljas tjänstledighet av Riksåklagarämbetet.

Övriga tjänstemän vid åklagarämbetet beviljas tjänstledighet av åklagarämbetet.

19 §

Beslutanderätt i vissa ärenden som gäller personalen

Riksåklagarämbetet beslutar om varning till och uppsägning av ledande häradsåklagare, häradsåklagare och biträdande åklagare, ändring av ett tjänsteförhållande till deltid, upplösning av ett tjänsteförhållande, permittering och avstängning från tjänsteutövning.

20 §

Bisyssla

Riksåklagarämbetet beviljar ledande häradsåklagare, häradsåklagare och biträdande åklagare bisysslotillstånd. En åklagare ska anmäla andra bisysslor än sådana som kräver tillstånd till Riksåklagarämbetet.

3 kap.

Särskilda bestämmelser

21 §

Förordnande till undersökningsledare vid brott som en polisman misstänks ha begått

Riksåklagaren utser de åklagare som ska vara undersökningsledare vid förundersökningen av brott som en polisman misstänks ha begått.

Riksåklagarämbetet styr verksamheten i hela landet när det gäller de åklagare som leder förundersökningen vid brott som en polisman misstänks ha begått.

22 §

Tjänstetecken

Åklagare tilldelas tjänstetecken som har fastställts av Riksåklagarämbetet. Åklagaren ska ha med tjänstetecknet vid tjänsteutövning och på begäran visa upp det.

4 kap.

Ikraftträdande

23 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2012.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna förordning får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Bestämmelserna i denna förordning om utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande och förordnande till en uppgift tillämpas om ett ärende väcks efter att förordningen har trätt i kraft.